

Edebiyat bahçesinden bir meyve...

Süheylî Ahmed bin Hemdem Kethüdâ

SÜHEYLÎ'DEN
SEÇMELER

İÇİNDEKİLER

Önsöz.....	9
<i>Süheylî Ahmed bin Hemdem Kethüdâ (1560?– 1634?)</i>	11
<i>Nevâdir-i Süheylî</i>	12
Hazret-i Süleyman'ın (a.s.) Adaleti.....	15
Kadı ile Sofu	17
Manevî Birliktelik.....	19
Dünya Malı Fanidir.....	20
Maan'ın Cömertliği.....	23
Er Lokması Er Kursağında Kalmaz.....	25
Hâtem'den Daha Cömert.....	28
Cömertlik Allah Vergisidir	29
Rüyadaki Cömertlik.....	30
Eskisinden Daha İyi.....	31
Bir Bardak Suya Karşı.....	33
Ahde Vefa	34
Emanete Hıyanet Olmaz.....	38
İyiliğin Mükâfâtı.....	39
İyilik Eden İyilik Bulur	42

Halkın Malı Halkındır.....	47
Niyet Hayr Âkıbet Hayr.....	49
Halifenin Adamı ile Kadı.....	50
Vezirin Feraseti.....	52
Hangisi Daha Cömert?.....	53
Halifenin Tevâzusu.....	57
Duyarlı Vezir.....	58
Helal Para Yerini Bulur.....	58
Bereketli Dayak.....	61
Haset Önce Sahibini Öldürür.....	63
Aslan, Kurt ve Tilki.....	65
Bermekîler'in Yardım Ettiği Adam.....	67
Zenginken Fakir Yaşayabilmek.....	70
Hazret-i Süleyman'ın (a.s.) Zekâsı.....	72
Azudüddевle'nin Feraseti.....	72
Alâüddевle ile İbn Sina.....	73
İki Ahmağın Hikâyesi.....	76
Elçi ile Haccâc.....	78
Kâfir Eline Düşen Müslüman Genç.....	80
Melik Şah ile Yaşlı Kadın.....	82
Selâhaddîn-i Eyyûbî'nin Adaleti.....	84
Zengin Tüccarın Fakir Komşusu.....	86
Melik Sâlih'in Korkusu.....	89
Makamın Şerefi.....	90
Bakalım Kabul Edecek mi?.....	91
Bari Değerince Sat.....	92
Rızkı Veren Allah'tır.....	92
El Elden Üstündür.....	93
Eğri Kapı'nın Hikâyesi.....	95
Tevâfukun Böylesi.....	96

Fani Dünyanın Fani Malı.....	97
Çok Yemek Az Sağlık.....	97
Dönüşte Burdan Geçme.....	98
Devlet Adamına Cimrilik Yakışmaz.....	100
Cimri Kâsım'ın Hikâyesi.....	101
Tevekkül Tam Olmalı.....	104
Komşu Hakkı.....	105
Küçük Kızın Duası.....	106
Allah Dostu İbrâhim Kirmanî.....	110
Allah Dostu Padişah.....	115
Kuyuya Düşen Sâlik.....	118
Tarih Kadar Eski.....	119
Halife ile İftiraya Uğrayan Adam.....	120
Gerçek Vâris.....	123
Dünya Kelâmı Etmeyen Kadın.....	125
Hileci Kadın ile Vali.....	131
Vefalı Bülbül.....	135
Dürüstlük Zenginliktir.....	136
Tevekkül Rızkı Getirir.....	139
Kuyumcu ile Nakkaş.....	140
Ölümünden Kurtaran Bilgi.....	144
Takdîr-i İlâhî.....	145
Fazl-ı Bermekî ile Şair.....	146
Fakir Kör ile Vali.....	148
Firdevsî'nin Rüyası.....	151
Şerdeki Hayr.....	155
Halifenin Uykusu.....	157
Kimsesizler Kimsesi.....	160
Dârâ ile İskender.....	163
Tüccar ile Hamal.....	164

ÖNSÖZ

Tarih ilmi, gerçekleri haber verdiği kadar, insanların ibret almasını ve yapılan hatalara tekrar düşülmemesi ni de amaçlama özelliğine sahiptir. Öyle ki tarihten devşirilmiş hadiselerde insanoğlu ön planda olduğu için, çağlar ve şahıslar değişse bile hadiselerin gelişim şekli hep aynı olmuştur. Müellifler de tarihin bu yönünü kullanmak, gelecek kuşaklara kalıcı nasihatler verebilmek amacıyla hikâye türünü seçmişlerdir.

Nevâdir-i Süheyli de nasihat ve ibret ikilisini hikâye paydasında buluşturan bu tip eserler arasındadır. Osmanlı'nın duraklamaya yüz yuttuğu, gerilemenin neredeyse "ben geliyorum" dediği bir dönemde yazılan eser, Türk-İslam tarihinden seçilmiş hikâyelerle yol gösterme hedefindedir. Müellif, Emevi ve Abbasi tarihinden halife hikâyeleri başta olmak üzere, devlet adamlarını merkeze aldığı hikâyelerde devlet adamının

taşıması gereken iyi hasletleri anlatmaya çalışmıştır. Ayrıca önce insanı, sonra toplumu yoldan çıkaran kötü huyları eleştirmiş, insanoğlunda zaafın her zaman olabileceğini örnekleriyle gözler önüne sermiştir. Bilhassa namaz kılmasına rağmen kötülük yapabilen, devlet adamı olmasına rağmen halkının malına göz dikebilen, dindarlık kisvesinde mal mülk edinme peşine koşan tipleri hedef almış, bu tip hareketlerin toplumların çöküş nedeni olduğunu açıkça ortaya koymuştur.

Hikâyeleri çevirirken ana metin olarak 1860 yılında Beyoğlu Kışla-i Hümayûnu'ndaki İstihkâm Alayları litografyahânesinde, Şumnulu Mehmet Vassı'nın hatt-ı destiyle (el yazısıyla) hazırlanmış taş baskı esas alınmıştır. Eserdeki hikâyeler tarafımızca sadeleştirilmiş, okuyucunun kolayca anlaması için de yer yer tasarruflarda bulunulmuştur. Kitabın giriş kısmında müellif ve eseri hakkında kısa bir bilgi verilmiştir.

Nevâdir-i Süheylî, hem iyi bir devlet adamı hem de iyi bir insan olma kitabıdır. Eser, geçmişteki ve dönemdeki hadiseleri anlatarak, gelecekte yapılacak yanlışların önüne geçmeyi amaçlamaktadır. Süheylî'nin geçmişten ve döneminden seçtiği hikâyeler, usta kalemi sayesinde okuyucuyu sıkmadan hedefine ulaşmıştır demek mümkündür.

Doç. Dr. Ozan YILMAZ

HASBAHÇE KİTAPLIĞI

- **Pembe İncili Kaftan** / Ömer Seyfettin (Haz.: Faruk Çınar-Raşit Baykal)
- **Forsa** / Ömer Seyfettin (Haz.: Faruk Çınar)
- **Kaşığı** / Ömer Seyfettin (Haz.: Yasin Özkan-Muhammet Yıldız)
- **Yalnız Efe** / Ömer Seyfettin (Haz.: Muhammet Yıldız)
- **Ömer Seyfettin'den 41 Seçme Hikâye (SET)** / Ömer Seyfettin
- **Ömer'in Çocukluğu** / Muallim Naci (Haz.: Faruk Çınar)
- **Osmanlı Fıkraları** / Haz.: Ömer Faruk Yılmaz
- **Nasreddin Hoca'dan Hikayeler** / Haz.: Muhammet Yıldız
- **Ümidin Zaferi** / Anonim (Haz.: Kemal Erkan)
- **Gülistan'dan Seçmeler** / Sadi-i Şirazi (Haz.: Ozan Yılmaz)
- **Mesnevi'den Seçmeler** / Mevlana Celaladdin-i Rumi (Haz.: Ozan Yılmaz)
- **Bostan'dan Seçmeler** / Sadi-i Şirazi (Haz.: Ozan Yılmaz)
- **Baharistan'dan Seçmeler** / Molla Cami (Haz.: Ozan Yılmaz)
- **Dini ve Ahlaki Hikayeler (SET)** / Haz.: Ozan Yılmaz
- **Kelile ve Dimne'den Seçmeler** / Beydeba (Haz.: Ozan Yılmaz)
- **Siyasetnâme'den Seçmeler** / Nizamülmülk (Haz.: Ozan Yılmaz)
- **Kabusname'den Seçmeler** / Keykâvus (Haz.: Ozan Yılmaz)
- **Güliver Cüceler Ülkesinde** / Jonathan Swift (Haz.: Muhammet Yıldız)
- **Güliver Devler Ülkesinde** / Jonathan Swift (Haz.: Muhammet Yıldız)
- **Vatan Yahut Silistre** / Namık Kemal (Haz.: Yasin Özkan)
- **Ay'a Yolculuk** / Jules Verne (Haz.: Muhammet Yıldız)
- **Robinson İssız Adada** / Daniel Defoe (Haz.: Faruk Çınar)
- **On Beş Yaşında Bir Kaptan** / Jules Verne (Haz.: Yasin Özkan-Kadir Dikişçi)
- **Dünya'nın Merkezine Seyahat** / Jules Verne (Haz.: Yasin Özkan)
- **Oruç Barbaros** / Seyyid Muradi Reis (Haz.: Faruk Çınar)
- **Hızır Barbaros** / Seyyid Muradi Reis (Haz.: Yasin Özkan)
- **Balık Kavağa Çıkınca** / Haz.: Selman Kılınç
- **Dünya'dan Ay'a Seyahat** / Jules Verne (Haz.: Kadir Dikişçi-Mehmet Özbek)
- **Mercan Adası** / Robert Michael Ballantyne (Haz.: Yasin Özkan)
- **Çağlayanlar'dan Seçmeler** / Ahmet Hikmet Müftüoğlu (Haz.: Faruk Çınar)

Hasbahçe

Edebiyat bahçesinden meyveler....